

“I was wandering, and...” Report of the Conference of Polish moral theologians on the migration crisis in Europe (Zakopane, June 12th – 14th 2016).

A discussion during the annual meeting of the Association of Polish moral theologians that took place on June 12th – 14th 2016 in Zakopane focused on the actual and controversial problem of the migration crisis in Europe as a challenge for the Church in Poland. The conference demonstrated that the voices of Polish moral theologians are as diversified over this topic as the voices of the majority of the Polish themselves. The issue is complex and convoluted by politics, the discussions on this topic are controversial and the solutions are not easy.

The first part of this conference was dedicated to the description of the phenomenon of the contemporary migration and the problem of integration of migrants in European countries. Janusz Balicki from the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw spoke about migration and the background of the history of migration, history of conflicts and social inequality. He stressed the lack of migration politics by the Polish government, the aversion of the majority of the

Polish against immigrants and the symbolic gestures of Pope Francis that are an indication of the Christian attitude towards migrants. Eugeniusz Sakowicz from the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw spoke about the problem of integration in the context of cultural and religious varieties in Europe. The cultural and religious variety is in West Europe a normal phenomenon and should be seen as a challenge for society inasmuch as leads to relativism or to the reinforcement of self-identity. He spoke about the methods and possibilities of integration which were accordingly related to tolerance and harmony and showed Jesus Christ as a paradigm of dialogue and integration. Immigrants are for the European an opportunity for a fresh look on their own cultural and religious identity and the value of life. The controversial discussion specified both the organized character of contemporary migration, the threats to European and national identity, political-economic causes of migration and to the chance of dialogue and the need for quiet discussion and clarification. The best and most credible way for evangelisation in this context is the preaching of the gospel and the way in which humanitarian aid is given to the person in need.

Krzysztof Kościelniak from the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw spoke about the perspectives and problems connected with the Muslim migration in Europe. He stressed in his speech the variety of migrants and Muslims. Among the perspectives he enumerated on were the positive indicators for the job market, demography and international relations and amongst them the problems and the heavy strain put upon social systems, potential political destabilisation, the cultural-religious baggage against human rights along with terrorism and the support for it. In Europe some Muslims live in something akin to ghettos and some are integrated with Western civilisation. The migration of Muslims is an unstoppable process and the challenge is the education of the younger generation in relation to tolerance. The speech of Jerzy Gocko from the Catholic University in Lublin concerned the main dimensions of the theology of migrations. In the Bible migration is connected with candour and hospitality and in Catholic social thought with respect for the dignity of human beings, solidarity and justice. If those rights are broken then man has the right to migrate. Migration, for Gocko, is a necessary evil and should not lead to a greater evil on a moral level. The crucial moral category in the evaluation of migration is responsibility. The discussions indicated the phenomenon of the conversion of Muslims to Christianity and the problem of responsible decisions about migration.

The topic of the responsibility for people in need from the view of the category *ordo caritatis* was presented by Antoni Bartoszek from the Silesian University in Katowice. This category was concerned with a situation of whether the needs are bigger than the possibilities of helping. The question in this situation is who should

we help. In answer to this question Bartoszek mentioned that Christian love is rational and has order. Based on Noldin's order of values he stressed that material help cannot threaten moral and spiritual values and should not lead to the destruction of its own subjectivity. Irenusz Mroczkowski criticised the Neo-Scholastic casuistry in the discussion and made note of the ethics of virtue which can lead to a solution to this question. The problem of *ordo caritatis* is that this category can become an easy justification for a lack of activity concerning migrants. The other problem is its application in helping people in a situation of conflict for which we should help unconditionally.

Two bishops spoke during the last session of the conference in Zakopane. The speech of Bishop Grzegorz Ryś from Kraków was dedicated to the connection between mercy and refugees. Some people from abroad ask why is the Catholic Church in Poland against the refugees. Ryś paid attention to the fact that only one discourse on this topic is found in Poland and that is the political one and sometimes the non-Christian position is declared as the position of the Catholic Church. The Catholic position on this topic is based on an understanding of dialogue and the Church as a sign of the unity of the human family according to *Nostra aetatae* and according to the gospel on mercy (Mt: 25,31-46). Bishop Józef Wróbel from Lublin spoke about the concern of statements from European Bishop Conferences on migrants. He presented the statement of the German and the Polish Episcopacy. The voices of the German bishops are characterised by a culture of openness and solidarity. The refugees are not a problem for them but rather a message of God and a sign of the time. The activity of the Catholic Church in Germany for refugees is concerned with meeting with other people and accompanying them, to be the advocacy of the aggrieved people and to be responsible for their social integration. The pastoral work for refugees consists in helping them with their existential problems. The position of the Catholic Church in Poland is different because the influx of refugees is not so immense as in Germany. The Polish Episcopacy stressed the need for prevention to the causes of migration and lately the need of help to people in countries at war. Wróbel spoke about some examples of help which the Catholic Church in Poland offered to refugees. This question was a theme at the last session of the Polish Bishops Conference on 7th – 8th June 2016 in Warsaw which prepared a document on refugees. In it is the speech that Catholics have to help the refugees and the persecuted and not only receive but support them in their countries. One other idea is the humanitarian passage that consist in the preparation of apartments for persons most in need. Wróbel summarized that Poland is not closed to refugees and that the Polish government takes care of its compatriots first and foremost and that is connected to the question of security.

The sometimes emotional discussions of Polish moral theologians on the migration crisis in Europe had a theoretical character and did not bring any practical solutions. The conference presented the different points of view of Polish theologians on this topic and a lack of information in the Church and not nearly enough formation work of the Church on the Christian position of Catholics in Poland. The position of the Catholic Church in Poland can be summarized in the formulation that help and support for the refugees is possible and necessary but rather in their countries and by not receiving them in Europe.

Konrad Glombik, Opole

Sprawozdanie z działalności Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej w roku szkolnym 2015/2016.

Rok szkolny 2014/2015 był XLII rokiem pracy szkoły organistowskiej w Opolu. Działalność edukacyjną rozpoczęto w pierwszych dniach września 2015 r., przystępując do zajęć dydaktycznych. Początek nowego roku szkolnego wiązał się z ogromnymi problemami i smutkiem. Siedziba szkoły uległa poważnemu uszkodzeniu, a późniejsza ekspertyza budowlana wskazała jako ekonomicznie niezasadną próbę remontowania budynku przy ul. kard. Kominka 1. Po raz kolejny okazało się, że za problemami podąży Boże błogosławieństwo. Rada Ekonomiczna Diecezji Opolskiej postanowiła przenieść działalność Instytutu do większego i bardziej funkcjonalnego budynku znajdującego się przy ul. Grunwaldzkiej 7. Szkoła otrzymała zatem nową siedzibę, której lokalizacja i rozmiar dają możliwość stworzenia nowoczesnej i profesjonalnej szkoły kształcenia muzyczno-kościelnego. Podjętych zostało szereg starań, by móc całe przedsięwzięcie sfinansować. W marcu 2016 r. Instytut otrzymał grant finansowy od Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej. Rozpoczęły się prace remontowe. Podejmowane są starania o kolejne środki finansowe w innych programach ministerstw, a także w różnego rodzaju fundacjach. Do zakończenia prac w całym budynku brakuje sporo pieniędzy, ale wypada wyrazić przekonanie, że już wkrótce ul. Grunwaldzka 7 w Opolu będzie budziła jednoznaczne skojarzenie: mieści się tam nowoczesna, świetnie zorganizowana, dobrze umocowana prawnie i organizacyjnie instytucja edukacyjna i kulturalna – Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej.

W roku sprawozdawczym, który został zainaugurowany 14 października 2015 r., wręczone zostały indeksy nowo przyjętym uczniom, zaś dyplomy muzyka

kościelnego–organisty (II kategoria muzyka kościelnego) otrzymało 5 absolwentów szkoły. Byli to: Agata Jeziorna, Jacek Truty, Katarzyna Kubiczek, Stefania Jantos i Roman Dragon. Świadectwo potwierdzające podstawowe umiejętności liturgiczno-muzyczne i nadające III kategorię muzyka kościelnego otrzymały 2 osoby: Regina Krzywoń oraz Sylwia Kalicińska. Dyplom ukończenia dwuletniego podyplomowego kierunku *Organista* otrzymała Dominika Specjał.

Na początku niniejszego sprawozdania szczególna wdzięczność kierowana jest w stronę osób, bez których działalność DIMK byłaby niemożliwa. Są to: najpierw Biskup Opolski, Andrzej Czaja; dalej dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego – ks. prof. dr hab. Tadeusz Dola, przewodniczący Międzydiecezjalnej Komisji ds. Duszpasterstwa Liturgicznego i Muzyki Kościelnej – ks. prof. dr hab. Helmut Sobeczko; dyrektor Wydziału Finansowo-Administracyjnego Kurii Diecezjalnej w Opolu – ks. dr Ginter Żmuda. Wymienić należy także pracowników Katedry Muzyki Kościelnej i Wychowania Muzycznego Instytutu Liturgii, Muzyki i Sztuki Sakralnej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego: mgr Gabriellę Czurlok, ks. dr. Franciszka Koeniga, prof. dr. hab. Remigiusza Pośpiecha, dr. Mariusza Pucię oraz ks. dr. Joachima Waloszka. Wszystkim wyżej wymienionym osobom, na czele z księżmi biskupami diecezji opolskiej, należą się serdeczne wyrazy szacunku i podziękowania za wszelką pomoc, życzliwość i inspirację.

Każdego roku przystępując do sporządzania sprawozdania stawiam sobie pytanie, w jaki sposób zrelacjonować bogactwo wydarzeń minionego roku szkolnego. Ilość działań, które podejmujemy, i owoce pracy Rady Pedagogicznej oraz uczniów są tak okazałe, że nie sposób przedstawić ich w całej rozciągłości. Z kolei ich selekcyjonowanie zawsze naznaczone będzie piętnem mniejszej czy większej niedoskonałości. Nie ma jednak wątpliwości, że konieczne jest pokazanie jedynie najważniejszych naszych osiągnięć i wydarzeń z życia Instytutu.

Warto rozpocząć od wydawnictw płytowych. W Diecezjalnym Instytucie Muzyki Kościelnej ukazały się 4 nowe płyty:

- [CD] G. POŹNIAK (red.), Na organach gra Michał Markuszewski; Grobniki, kościół parafialny pw. Ścięcia Jana Chrzyciela; Księżę Pole, kościół parafialny pw. św. Bartłomieja; Racibórz, kościół parafialny pw. Matki Bożej; Równe, kościół parafialny pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, (seria: Organy Śląska Opolskiego, vol. 15), *Musicae varietates*, Wydawnictwo i Drukarnia św. Krzyża w Opolu, Opole 2015, ss. 24.
- [CD] G. POŹNIAK (red.), Stefan Baier gra na organach Franza Josefa Weissa (1796); Jaryszów, kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP (seria: Organy Śląska Opolskiego, vol. 16), *Resonet in laudibus*, Ambiente Musikproduktion 2015 ACD 1074, ss. 20.

- [CD] G. POŹNIAK (red.), *ks. G. Poźniak *1971 – Spotkania* [różni wykonawcy], Zakład Poligraficzny Sindruk, Opole 2016, ss. 20.
- [CD] G. POŹNIAK (red.), *Organy Opola* (Magister et Discipuli DIMK, vol. 2), b.m.r.w.

Kontynuowaliśmy koncerty związane z poświęceniem organów po remoncie, które wykonywali nasi nauczyciele, a także zaproszeni goście z Polski i zagranicy. Trudno je zliczyć i przedstawić. Są one naszą dumą już to z powodu ich ilości, przede wszystkim zaś z powodu ich jakości muzycznej i wykonawczej, którą zgodnie wyrażają ich słuchacze. Z prezentacjami koncertowymi i liturgicznymi występowali nasi uczniowie oraz nasze zespoły śpiewacze. Wszystkim uczniom i nauczycielom składam serdeczne podziękowania za różnorodne zaangażowanie liturgiczne i koncertowe.

Z publikacji książkowych wymienić należy II część Katalogu organów diecezji opolskiej, album *Opolski krajobraz organowy*, autorstwa piszącego te słowa, oraz 4 bajki dla dzieci wydane w serii *Nieoczekiwani goście opolskiej katedry*, autorstwa Michała Alico. Były to w kolejności: *Gołąb pocztowy Julian*, *Mała myszka Cysia*, *Zaspany kot Kazimierz* oraz *Wesoły pies Marbut*.

Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej realizował ponadto projekty artystyczne i badawcze:

- *Opolska Wiosna Organowa*, Umowa nr R.U.DKS-I.042.1.7.2016 na zadanie w zakresie: wspieranie i upowszechnianie kultury i sztuki, w tym: podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej oraz świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, zawarta 09.03.2016 Województwo Opolskie (Wicemarszałek Antoni Konopka, Członek Zarządu Grzegorz Sawicki) – Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej w Opolu (Dyrektor DIMK ks. dr hab. Grzegorz Poźniak – kierownik projektu; ks. dr hab. Grzegorz Poźniak; czas trwania projektu: 29 marca – 30 czerwca 2016).
- *Opolski Śpiewnik Rodzinny*, Umowa CDO-ROP.526.9.22.2016 na zadanie w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2016 r. zawarta 16 III 2016 r.: projekt współfinansowany ze środków Urzędu Miasta Opola – Miasto Opole (Prezydent Arkadiusz Wiśniewski) – Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej w Opolu (Dyrektor DIMK ks. dr hab. Grzegorz Poźniak – kierownik projektu); czas trwania projektu: 21 marca 2016 – 21 kwietnia 2016.
- *JOSEPH HABEL (1840–1920) – Organmistrz z Bliszczyc na Śląsku*, projekt nr 00605/2015/TM współfinansowany ze środków Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej z siedzibą w Warszawie; wnioskodawca – Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej w Opolu (Dyrektor DIMK ks. dr hab. Grzegorz

Poźniak – kierownik projektu), partner – *Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik* w Ratyzbonie (rektor prof. Stefan Baier); okres realizacji 15 czerwca 2016 – 30 listopada 2016.

Jak co roku w Diecezjalnym Instytucie Muzyki Kościelnej gościliśmy wielu gości z zagranicy:

- 11–14 listopada 2015 – prof. Saori Makino z Tokio (emerytowany prof. fortepianu w *Akademie für Musik und Kultur* w Mannheim) – kurs interpretacji muzyki fortepianowej oraz recital fortepianowy;
- 1–9 grudnia 2015 – prof. Kathleen McIntosh z Santa Fe (USA) – kurs interpretacji muzyki klawesynowej oraz recital klawesynowy;
- 10–12 kwietnia 2016 – doc. Eva-Maria Leeb z *Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik* w Ratyzbonie: kurs interpretacji muzyki chóralnej;
- 22–24 kwietnia 2016 – prof. Stefan Baier z *Hochschule für Katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik* w Ratyzbonie – kurs interpretacji muzyki organowej;
- 23 kwietnia 2016 – prof. Suzanne Z’Graggen (organistka i kapelmistrz katedry St.-Ursen w Solothurn; prof. muzyki kościelnej w *Hochschule für Musik* w Lucernie) – kurs interpretacji muzyki organowej;
- 24 maja 2016 – spotkanie z przedstawicielami VESO – organizacji współfinansującej remonty organów na Śląsku: Christoph Pannek oraz Britta Steckler;
- 26 – 29 maja 2016 – prof. Stefan Baier – kurs interpretacji muzyki organowej.

Bardzo osobliwie przeżyliśmy udzielenie pierwszego stypendium międzynarodowego przez Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej. Często w naszej historii byliśmy obdarowywani przez różne osoby prywatne i instytucje. Swoistym sposobem podziękowania jest umieć się dzielić. Dlatego też postanowiliśmy finansować naukę w DIMK przez studentkę z Kuby. Była to Gabriela Rojas Sierra. Spędziła u nas zimowy semestr.

18 kwietnia 2016 r. zaprosiliśmy dyrygentów zespołów śpiewaczych do udziału w warsztatach chórmistrzowskich *Interpretacja utworu a zgodność z partyturą w kontekście przygotowań chóru do konkursów i przesłuchań*, które prowadziła mgr Izabela Polakowska-Rybska, dyrygentka Chóru Filharmonii Opolskiej.

W roku sprawozdawczym przekuliśmy w konkret naszą współpracę z Diecezjalną Fundacją Ochrony Życia. Przełożyła się ona na 4 edycje tzw. *Opolskiego Śpiewnika Rodzinnego*. Impreza ta gościła każdorazowo ok. 500 osób, które przybywały do auli Międzydiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego i korzy-

stając z wcześniej przygotowanego zbioru pieśni śpiewały utwory patriotyczne, kolędy, śpiewy śląskie i kresowe. Od strony muzycznej *Opolski Śpiewnik Rodzinny* prowadzili nauczyciele DIMK: Anna Szczędzina, Tadeusz Eckert oraz Maciej Lamm. Gośćmi specjalnymi kolejnych edycji byli: Andrzej Rosiewicz, prof. Jan Miodek, Remigiusz Rączka oraz Marian Opania.

Wspaniale rozwijał się nasz chór mieszany *Schola Cantorum Opoliensis* (prowadzony przez mgr Annę Szczędzinę oraz mgr. Tadeusza Eckerta), który wziął udział w nagraniach do płyty *Spotkania* oraz z powodzeniem występował w *Cracovia Cantans* – Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym w Krakowie, gdzie zdobył III miejsce w kategorii muzyka sakralna – chóry mieszane.

Pozostaliśmy przy chórze DIMK i tzw. kierunku dyrygenckim. Kontynuowaliśmy współpracę pomiędzy ośrodkiem muzyki kościelnej w Kolonii oraz Diecezjalnym Instytutem Muzyki Kościelnej w Opolu, co przekłada się m.in. na udział wykładowców i studentów kierunku *Prowadzenie zespołów śpiewaczych* w kursie dyrygencko-chóralnym dla muzyków kościelnych archidiecezji kolońskiej w San Leon we Włoszech. Nasi dyrygenci udali się do Włoch na początku lipca 2016 r.

Szczególnym wydarzeniem był II Międzynarodowy Konkurs Młodych Organistów im. Śląskich Muzyków Kościelnych. Odbył się on 1 czerwca 2016 r. w kościele parafialnym pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Opolu-Groszowicach oraz w salach naszej szkoły. Perfekcyjna organizacja dr Beaty Bączkowicz, Gabrieli Czurlok oraz Estery Baksik, jak również wysoki poziom młodych muzyków z całej Polski i z zagranicy, każą nam opisywać II Międzynarodowy Konkurs Młodych Organistów im. Śląskich Muzyków Kościelnych korzystając z superlatywnych przymiotników.

W roku sprawozdawczym nasi uczniowie brali udział także w innych konkursach młodych organistów. Podczas V Ogólnopolskiego Konkursu Organowego Diecezjalnych Studium Organistowskich w Tarnowie, który odbył się 19 listopada 2015 r., nasi uczniowie znaleźli się w gronie laureatów. Mikołaj Szczęsny zajął I miejsce, zaś Maciej Albert – III. Obaj należą do klasy organów mgr Anny Szczędziny. Z kolei w dniach 11–13 kwietnia 2016 r. odbywał się Międzynarodowy Konkurs *Student Artist Activity* w miejscowości Ružomberok (Słowacja), gdzie Mikołaj Szczęsny zdobył I miejsce. Uczniowie innych klas organowych wzięli także udział w różnego rodzaju prezentacjach konkursowych.

Do całości obrazu należy dodać wycieczki organoznawcze, wyjazdy integracyjne, koncerty, audycje radiowe i internetowe, śpiewanie podczas uroczystości święceń kapłańskich i wiele innych wydarzeń. Z audycji radiowych w roku sprawozdawczym najważniejszą wydaje się być cykl coniedzielnych audycji *Świat organów – Opolski krajobraz organowy*, które w dniach 13 września 2015 – 26 czerwca 2016 o godz. 13.30 emitowane były na antenie Radia *Doxa*.

Piszący te słowa wielokrotnie prezentował DIMK poza granicami Polski: w Niemczech, na Kubie, w Japonii i Korei.

Oczywiście to jedynie niektóre z wydarzeń. Mam świadomość, że dokonałem koniecznych, acz trudnych skrótów i wyborów z bogato zapisanych kart kroniki naszego ośrodka w mijającym roku szkolnym. Dyrekcja i Rada Pedagogiczna Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej zauważają i doceniają każdą aktywność uczniów. Cieszymy się z tego, że dobrostan i rozwój muzyki kościelnej Kościoła opolskiego jest przede wszystkim dziełem wspólnym. Wszyscy musimy pamiętać, że to mnogość, wielowymiarowość i suma naszych talentów oraz różnego rodzaju zaangażowania przekładają się na rozśpiewany na chwałę Bożą Śląsk Opolski.

Na koniec warto przejść do statystyk i liczb. Po egzaminach wstępnych i cyklu rekrutacyjnym liczba uczniów oraz chórzystów Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej wynosiła 170 osób. Na kierunku *Organista* uczyło się 91 osób (I – 37 osób; II – 19 osób; III – 15 osób; IV – 9 osób; V – 7 osób; w toku wyrównawczym – 3 osoby). Na kierunku *Prowadzenie zespołów śpiewaczych* uczyło się 6 osób, w *Ogródku muzycznym* – 17. W naszych zespołach śpiewaczych zaangażowanych było ok. 45 osób. Prowadziliśmy w roku sprawozdawczym ponadto *Kurs psalterzystów*, w którym uczyło się 6 osób, oraz *Kurs przygotowawczy*, na który uczęszczało 5 osób. W roku sprawozdawczym zaproponowaliśmy ponadto kontynuowanie nauki gry na organach i praktyki muzyczno-liturgicznej w ramach podyplomowego studium muzyki kościelnej. Z tej propozycji skorzystała jedna osoba. Pracę w Diecezjalnym Instytucie Muzyki Kościelnej podjęli: mgr Estera Baksik, która wykłada przedmioty liturgiczne oraz pełni obowiązki managerki *public relations*, oraz mgr Maciej Lamm – nauczyciel organów. Tym samym grono nauczycielskie tworzyło 20 pracowników.

Na koniec pragnę wyrazić podziękowania za całokształt pracy i zaangażowania na polu muzyki kościelnej w diecezji opolskiej. Całej Radzie Pedagogicznej dziękuję za radosne podejmowanie trudu edukacyjnego w naszej szkole; dziękuję za wyrozumiałość, zaangażowanie oraz wszelką pomoc i życzliwość. Zastępczyniom – mgr Wiesławie Pośpiech oraz dr Beacie Bączkowicz dziękuję za kreatywność i owocną współpracę, mgr Esterze Baksik za znakomitą promocję naszej szkoły. Wypada życzyć, a jednocześnie modlitewnie prosić, by nowy rok szkolny był równie obfity w Boże błogosławieństwo dla nas wszystkich: nauczycieli, osób odpowiedzialnych, grona pedagogicznego i wszystkich muzyków kościelnych diecezji opolskiej.

